

לוט ומשפחתו

ד"ר עזרא קהלני (שיעור מס' 8)

בראשית יב – ההליכה יחדיו

(ה) ויקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען:

בראשית יג – הפרידה

(א) ויעל אברהם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה: (ב) ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב: (ג) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי: (ד) אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם אברהם בשם יקוק: (ה) וגם ללוט ההלך את אברהם היה צאן ויבקר ואהלים: (ו) ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו: (ז) ויהי ריב בין רעי מקנה אברהם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפריז אז ישב בארץ: (ח) ויאמר אברהם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך רעי ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו: (ט) הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה: (י) וישא לוט את עיניו וירא את כל כפר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יקוק את סדם ואת עמרה כגון יקוק בארץ מצרים באכה צער: (יא) ויבחר לו לוט את כל כפר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו: (יב) אברהם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הכפר ויאהל עד סדם: (יג) ואנשי סדם רעים וחטאים ליקוק מאד: (יד) ויקוק אמר אל אברהם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה: (טו) כי את כל הארץ אשר אתה ראה לך אתנגה ולזרעך עד עולם: (טז) ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה: (יז) קום התהלך בארץ לארפה ולרחבה כי לך אתנגה: (יח) ויאהל אברהם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליקוק:

בראשית יד – השבי וההצלה

(יא) ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו: (יב) ויקחו את לוט ואת רכשו בראחי אברהם וילכו והוא ישב בסדם: (יג) ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי והוא שכו באלני ממרא האמרי אחי אשפל ואחי ענר והם בעלי ברית אברהם: (יד) וישמע אברהם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ולידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן: (טו) ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויבס וירדפם עד חוזה אשר משמאל לדמשק: (טז) וישב את כל רכושם וגם את לוט אחיו ורכשו השיב וגם את הנשים ואת העם: (יז) ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדורלעמר ואת המלכים אשר אתו אלעמק שוה הוא עמק המלך:

בראשית יט – הפיכת סדום והצלת לוט

(א) ויבאו שני המלאכים סדמה בערב ולוט ישב בשער סדם וירא לוט ויקם לקראתם וישתחו אפים ארצה: (ב) ויאמר הנה נא אדני סורו נא אל בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם והשפמתם והלכתם לדרככם ויאמרו לא כי ברחוב נליו: (ג) ויפצר בם מאד ויסרו אליו ויבאו אל ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו: (ד) טרם ישכבו ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על הבית מנער ועד זקן כל העם מקצה: (ה) ויקראו אל לוט ויאמרו לו איה האנשים אשר באו אליך הלילה הוציאם אלינו ונדעה אתם: (ו) ויצא אליהם לוט הפתחה והדלת סגר אחריו: (ז) ויאמר אל נא אחי תרעו: (ח) הנה נא לי שתי בנות אשר לא ידעו איש אוציאה נא אתהן אליכם ועשו להן כטוב בעיניכם רק לאנשים האל אל תעשו דבר כי על כן באו בצל קרתי: (ט) ויאמרו גש הלעה ויאמרו האחד בא לגור וישפט שפוט עתה נרע לך מהם ויפצרו באיש בלוט מאד ויגשו לשבר הדלת: (י) וישלחו האנשים את דם ויבאו את לוט אליהם הביתה ואת הדלת סגרו: (יא) ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים מקטן ועד גדול וילאו למצא הפתח: (יב) ויאמרו האנשים אל לוט עד מי לך פה חתן ובניך ובנותיך וכל אשר לך בעיר הוצא מן המקום: (יג) כי משחתים אנחנו את המקום הזה כי גדלה צעקתם את פני יקוק וישלחנו יקוק לשחתה: (יד) ויצא לוט וידבר אל חתניו לקחי בנותיו ויאמר קומו צאו מן המקום הזה כי משחית יקוק את העיר ויהי כמצחק בעיני חתניו: (טו) וכמו השחר עלה ויאיצו המלאכים בלוט לאמר קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך הנמצאות פן תספה בעון העיר: (טז) ויתמהמה ויחזקו האנשים בידו וביד אשתו וביד שתי בנותיו בחמלת יקוק עליו ויצאהו וינחהו מחוץ לעיר: (יז) ויהי כהוציאם אתם החוצה ויאמר המלט על נפשך אל תביט אחריך ואל תעמד בכל הכפר ההרה המלט פן תספה: (יח) ויאמר לוט אליהם אל נא אדני: (יט) הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך אשר עשית עמדי להחיות את נפשי ואנכי לא אוכל להמלט ההרה פן תדבקני הרעה ומתי: (כ) הנה נא העיר הזאת קרבה לנוס שמה והוא מצער אמלטה נא שמה הלא מצער הוא ותחי נפשי: (כא) ויאמר אליו הנה נשאתי כניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי את העיר אשר דברת: (כב) מהר המלט שמה כי לא אוכל לעשות דבר עד באך שמה על כן קרא שם העיר צוער: (כג) השמש יצא על הארץ ולוט בא צערה: (כד) ויקוק המטיר על סדם ועל עמרה גפרית ואש מאת יקוק מן השמים: (כה) ויהפך את הערים האל ואת כל הכפר ואת כל ישרי הערים וצמח האדמה: (כו) ותבט אשתו מאחריה ותהי נציב מלח: (כז) וישפם אברהם בפקר אל המקום אשר עמד שם את פני יקוק: (כח) וישקוף על פני סדם ועמרה ועל כל פני ארץ הכפר וירא והנה עלה קיטר הארץ כקיטר הכבשן: (כט) ויהי בשחת אלהים את ערי הכפר ויזכר אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה בהפך את הערים אשר ישב בהן לוט:

בראשית יט – מעשי בנות לוט במערה

(ל) ויעל לוט מצוער וישב בהר ושתי בנותיו עמו כי ירא לשבת בצוער וישב במערה הוא ושתי בנותיו: (לא) ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן ואיש אין בארץ לבוא עלינו כדרך כל הארץ: (לב) לכה נשקה את אבינו יין ונשכבה עמו ונחיה מאבינו זרע: (לג) ותשקין את אביהן יין בלילה הוא ותבא הבכירה ותשכב את אביה ולא ידע בשכבה ויבוקמה: (לד) ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל הצעירה הן שכבתני אמש את אבי נשקנו יין גם הלילה ובאי שכבי עמו ונחיה מאבינו זרע: (לה) ותשקין גם בלילה ההוא את אביהן יין ותקם הצעירה ותשכב עמו ולא ידע בשכבה ויבוקמה: (לו) ותהרין שתי בנות לוט מאביהן: (לז) ותלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב הוא אבי מואב עד היום: (לח) והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי הוא אבי בני עמון עד היום: (כ, א) ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין קדש ובין שור ויגר בגר:

א. רדיפה אחר הממון

1. 'ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט' ר' ברכיה בשם ר' יודה בהמתו שלאברהם הייתה יוצאה זמומה ושללוט לא הייתה יוצאה זמומה, אמרו להם רועי אברהם: הותר הגזל?! אמרו להם רועי לוט: כך אמר הקב"ה לאברהם 'לזרעך אתן את הארץ הזאת' (בראשית יב ז) ואברהם פרדה עקרה הוא אינו מוליד ולוט יורשו ומדידהון אכלין... (בר"ר מא)
2. ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך וגו' ר' עזריה משי' ר' יודה כשם שהיה ריב בין רועי אברהם לרועי לוט כך היה ריב בין אברהם ללוט ויאמר אברהם אל לוט אל נא וגו'. (בר"ר מא)
3. 'ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן וגו' אמר ר' יוסי בן זימרא כאינש דבחר פרנה דאימיה. (בר"ר מא)
4. ויקחו את לוט ואת רכשו וגו', כך עשו ללוט נתנוהו בסירה ונטלוהו עמהם, כל כך למה 'והוא יושב בסדס' לקיים מה שנאמר 'הולך את חקמים יחפם ורעה כסילים ירוע' (משלי י"ג כ). (בר"ר מב)
6. ובן משק ביתי וגו' ר' לעזר בשם ר' יוסי בן זימרא בן משק ביתי זה לוט שנפשו שוקקת עליו לירשני. (בר"ר מד)
7. ויתמהמה' - תמהון אחר תמהון, אמר, כמה אבוד בכסף וזהב באבנים טובות ומרגליות הה"ד 'עושר שמור לבעליו לרעתו' (קהלת ה יב), ר' יהושע בן לוי אמר זה לוט. (בר"ר נ)

ב. התרחקות מדרכו ומאמונתו של אברהם

1. 'ויסע לוט מקדם' - הסייע עצמו מקדמונו שלעולם, אי איפשי לא באברהם ולא באלוהו. (בר"ר מ)
2. 'ולינו ורחצו רגליכם', אברהם מקדים רחיצה ללינה ולוט מקדים לינה לרחיצה, אלא אברהם מקפיד על טנופת עבודה זרה ולוט אין מקפיד. (בר"ר נ)

ג. משיכה לעיסוק בעריות

1. וישא לוט את עיניו וגו' אמר ר' נחמן בר חנן כל מי שלהוט אחר בולמוס העריות סוף שמאכילים אותו מבשרו, אמר ר' יוסי בר' חנינה כל הפסוק הזה לשון ערוה הוא, 'וישא לוט את עיניו' היך מה דאת אמר: 'ותשא אשת אדוניו את עיניה' (בראשית לט ז), 'וירא את כל ככר הירדן וגו' היך דאת אמר: 'כי בעד אשה זונה עד ככר לחס' (משלי ו כו), 'כי כלה משקה וגו' היך דאת אמר: 'והשקה את האשה' (במדבר ה כד), 'לפני שחת י"י את סדס' היך דאת אמר: 'והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה וגו' (בראשית לח ט). (בר"ר מא)
2. 'ותהרין שתי בנות לוט מאביהו... אמר רב נחמן בר חנן כל מי שלהוט אחר בולמוס שלעריות סוף שמאכילין אותו מבשרו. ר' יודן דמן גלייה ור' שמואל בר נחמן תריהון משי' ר' אליהו עינינא אין אנו יודעין אם לוט נתאוה לבנותיו אם בנותיו נתאוו לו, מן מה דכתי' 'לתאוה יבקש נפרד' (משלי יח א) הוי לוט נתאוה לבנותיו. (בר"ר נא)

ד. לוט ואברהם

1. 'כי על כן באו בצל קורת' - לא באו בזכותי אלא בזכותו שלאברהם. (בר"ר נ)
 2. 'ויחזיקו האנשים וגו', מי היה זה, רפאל, אתיבון והא כת' 'ויהי כהוציאם אותם וגו', אמר לון קרון דבתריה ויאמרו המלט על נפשך אין כת' אלא 'ויאמר', אם כן למה נאמר 'ויחזיקו' זכות אברהם עם רפאל, 'ההרה המלט' - בזכותו שלאברהם, 'פן תספה בעון העיר'. (בר"ר נ)
 3. 'ויאמר לוט אליהם וגו', ר' ברכיה ר' לוי בשם ר' חמא בר' חנינה שני בני אדם אמרו דבר אחד, לוט וצרפית... לוט אמר: עד שלא הלכתי אצל אברהם היה הקב"ה רואה מעשי ומעשה עירי והיו מעשי רבים ממעשה עירי, עכשיו שאני הולך אצל אברהם מעשי רבים ואיני יכול לעמוד בנחלתו 'ואנכי לא אוכל'. (בר"ר נ)
 4. 'ויהי בשחת אלהים את ערי הככר ויזכר אלהים את אברהם וגו', מה זכירה נזכר לו, שתיקה ששתק לאברהם בשעה שאמר אברהם לשרה: 'אחותי היא' היה יודע ושותק. (בר"ר נא)
 5. ר' יודה ור' חנן בשם ר' יוחנן בנותיו שללוט הולכות לעבור עבירה ונפקדות, באי זו זכות, בזכות 'מואב' - מאב, 'כי אב המון גוים נתתיך' (בראשית יז ה). (בר"ר נא)
 6. 'יחכם לב יקח מצוות' (משלי י ח) - זה אברהם, 'יקח מצוות' לפי שחבר מקומה שלסדום ופסקו העוברים והשבים ולא חסר קילארין שלו כלום אמר מה אני מפסיק צדקה מביתי, הלך ונטה לו אהל בגרר, 'ואויל שפתים' (שם שם) - זה לוט שהיה אויל בשפתיו שהיה צריך לומר לבנותיו דבר שלקה העולם בו אנו באים לעשות, מה גרם לו, 'ילבט' (שם שם) הביא עליו לובטי ליבוטים, מה להלן 'לא יבא טמא לכל דבר' (דה"ב כג יט) אף כאן 'לא יבא עמוני ומואבי וגו' (דברים כג ד) 'ויסע משם אברהם'. (בר"ר נב)
 7. 'ויסע משם אברהם' - פינה מן ריח רע שהיו אומרים לוט בן אחי אברהם בא על שתי בנותיו. (בר"ר נב)
- אמר ר' חייא בר אבא עבר הוית קמי כנשתא דבבלאי בצירפין שמעית מינוקיה יתיבין וקריין 'ויסע משם אברהם', אמרתי: גדולים דברי חכמים שאמרו, 'הזהר בגחלתן שמא תיכווה שנשיכתן נשיכת שועל וגו', שמשעה שפירש אבינו אברהם מלוט הייתה פרישתו פרישת עולם. (בר"ר נב)
8. 'אח נפשע מקרית עוז' (משלי יח יט) - זה לוט שהיה בן אחיו שלאברהם, 'נפשע מקרית עז' - פשעת באברהם, כפרת ביה, שקרת ביה, ומי גרם לו, 'ומדיינים כברית ארמוני' (שם) הביא עליו דינים כברית בית המקדש, מה להלן 'לא יבא טמא לכל דבר' (דה"ב כג יט) אף כאן 'לא יבא עמוני ומואבי בקהל י"י עד עולם' (דברים כג ד) ויסע משם אברהם. (בר"ר נב)

ה. אשת לוט

1. 'ומצות אפה ויאכלו' אמר ר' יצחק מצות גדולה עמדה על המלח דהוה אמר לה הב לאלך אכסניי קלי מלח והוות אמרה ליה אוף הדה סוניתה בישתא את בעי מלפה הכא. (בר"ר נ)
2. 'ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלחי' ר' יצחק אמר על שחטאת במלח. (בר"ר נ"א)

ו. מערכת היחסים עם לוט וזרעו במבט היסטורי

1. 'וגם ללוט ההולך את אברם וגו'... ארבעה דברים טובים היה לוט חשוב לאברהם 'וילך אתו לוט' (בראשית יב ד), 'וגם ללוט וגו', 'וגם את לוט אחיו ורכושו השיב' (בראשית יד טז), 'ויהי בשחת אלהים וגו' ויזכר אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה' (בראשית יט כט), וכנגדן היו בניו צריכין לפרוע לנו טובות, ולא דיין שלא פרעו טובות אלא רעות, הה"ד 'וישלח מלאכים אל בלעם וגו' ועתה לכה נא ארה לי וגו' (במדבר כב ה ו), 'ויאסף עליו את בני עמון ועמלק וגו' (שופטים ג יג), 'ויהי אחרי כן באו בני מואב ובני עמון וגו' (דה"ב כ א), והדין ידו פרש צר על כל מחמדיה' (איכה א י), ונכתבה חטיא שלהם בדי' מקומות: 'לא יבא עמוני ומואבי וגו' על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וגו' (דברים כג ד ה), 'כי לא קדמו את בני ישראל בלחם ובמים וגו' (נחמיה יג ב), 'עמי זכור נא מה יעץ בלק וגו' (מיכה ו ה), עמדו ד' נביאים וחתמו גזר דינם, אילו הן ישעיה וירמיה יחזקאל וצפניה,

ישעיה אמר: 'משלל לואב וגו'' (ישעיה טו א), ירמיה אמר: 'והשמעתי אל רבת בני עמון תרועת מלחמה וגו'' (ירמיה מט ב), יחזקאל אמר: 'לבני קדם לבני עמון וגו' ובמואב אעשה שפטים וגו' (יחזקאל כה י יא), צפניה אמר: 'כי מואב כסדום תהיה ובני עמון כעמורה וגו' (צפניה ב ט). (בר"ר מ)

2. 'היה צאן ובקר ואהלים' ר' טוביה בר' יצחק אמר שני אהלים: רות המואביה ונעמה העמונית, דכוותה 'קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך הנמצאות' (בראשית יט טו) ר' טוביה אמר: שתי מציאות רות ונעמה, אמר ר' יצחק: מצאתי דוד עבדי (תהלים פט כא) איכן מצאתיו בסדום. (בר"ר מ)

3. 'לכה נשקה את אבינו יין וגו' ר' תנחומי מש' שמואל ונחיה מאבינו בן אין כתי' אלא 'זרע', אותו זרע שהוא בא ממקום אחר ואי זה, זה מלך המשיח. (בר"ר נא)

4. ר' חננא בר פפא ור' סימון, ר' חננא בר פפא אמר מתחילת עיבורו שלמואב לא היה לשם זנות אלא לשם שמים, 'בדיו לא כן עשוי' (שם שם) אלא לשום זנות 'וישב ישראל בשיטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב' (במדבר כה א), ר' סימון אמר מתחילת עיבורו שלמואב לא היה לשום שמים אלא לשום זנות, 'בדיו לא כן עשוי' אלא לשם שמים 'ותרד הגרן ותעש ככל אשר צוה חמותה' (רות ג ו), אמר ר' לוי אם תחילת עיבורו לשם זנות אף סופו לשם זנות 'בדיו לא כן עשוי', 'וישב ישראל בשיטים', אם תחילת עיבורו לשם שמים אף סופו לשם שמים 'בדיו לא כן עשוי', 'ותרד הגרן'. (בר"ר נא)

ז. פרקי דר"א, פרק כה

וכן הוא אומר: 'הולך את חכמים יחכם', למה הוא דומה? למי שנכנס לבית המרקחים אף על פי שלא לקח ולא נתן כלום מכל מקום ריח טוב לקח והוציא עמו, כך כל מי שהוא הולך עם הצדיקים לוקח מדרכיהם וממעשיהם הטובים... ד"א 'הולך את חכמים יחכם' - זה לוט, שהיה הולך עם אברהם אבינו ולמד ממעשיו ומדרכיו הטובים, אמרו: מה עשה אברהם אבינו?! עשה לו בית קבול לחרן וכל מי שהוא נכנס ויוצא לחרן היה מקבלו ונותן לו מאכלו ומשקהו ואומר לו: אחד הוא אלוהים בעולם, וכשבא לוט לסדום כך היה עושה, וכיון שהכריזו אנשי סדום ואמר: כל מי שהוא מחזיק ידו בפת לחם לעני ולאביון יישרף באש והיה מתיירא מלעשות ביום ועשה בלילה. ראה שני המלאכים והיה סבור שהם אורחי הארץ ורץ לקראתם שני 'ויבאו שני המלאכים סדומה בערב ולוט יושב בשער סדום', ולמה היה יושב לוט בשער סדום?! אלא שאותו היום מנוהו עליהם, הביאם ואמר להם: בואו ולינו בתוך ביתי ואכלו ושתו ותלכו לדרככם בשלום, ולא קבלו האנשים עליהם והחזיק בידם שלא כרצונם והכניס אותם בתוך ביתו שני 'ויפצר בס מאד'. ראה אותם נער אחד מאנשי סדום ויצא והגיד להם ונתקבצו אליו כלם אל פתח הבית לעשות כמנהגם, אמרו אל לוט איה האנשים אשר באו אליך הלילה הוציאם אלינו ונדעה אותם, רוצים אנו לעשות כמנהגינו. מה עשה לוט? כשם שנתן משה רבינו נפשו על ישראל כך נתן לוט נפשו עליהם, לקח שתי בנותיו והוציא להם תחת שני המלאכים שני 'הנה נא לי שתי בנות', ולא קבלו האנשים, מה עשו להם המלאכים הכו אותם בעיוורון עד שעלה עמוד השחר, כיוון שעלה עמוד השחר, הכל במידה, כשם שהחזיק להם בידם שלא כרצונם והכניסן בתוך ביתו, כך החזיקו בידו וביד אשתו וביד שתי בנותיו והוציאום בחוץ. אמר להם: אל תביטו אחריכם שהרי ירדה שכנתו של הקב"ה שימטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש, עידית אשתו של לוט נכמרו רחמיה על בנותיה הנשואות בסדום והביטה אחריה לראות אם היו הולכות אחריה אם לאו, וראתה אחריה השכינה ונעשית נציב מלח שני 'ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלח':

'הכצקתה' - סיפורה של נערת החסד מסדום

בראשית רבה, פרשה מט	סנהדרין דף קט, א	פרקי דרבי אליעזר, כה
'ארדה נא ואראה הכצקתה הבאה אלי עשו כלה' - אמר ר' לוי אפילו אני מבקש לשתוק דינה שלנערה אינו מניח אותי לשתוק, מעשה בשתי נערות שירדו למלאות מים מן העין, אמרה אחת לחברתה למה פניך חולנית, אמרה לה כלו מזונותינו וכבר אנו למות, מה עשת, מילאת את הכד קמח והחליפתו, נטלה זו מה שביד זו וזו מה שביד זו, כיון שהרגישו בה נטלוה ושרפוה, אמר הקב"ה: דינה שלנערה אינו מניח אותי לשתוק, הה"ד, הכצקתם אינו אומר אלא 'הכצקתה' שלנערה.	הוא היא רביתא דהות קא מפקא ריפתא לעניא בחצבא, איגלאי מלתא - שפיוה דובשא ואוקמוה על איגר שורא, אתא זיבורי ואכלוה. והיינו דכתיב (בראשית יח) 'ויאמר ה' זעקת סדום ועמרה כי רבה'. ואמר רב יהודה אמר רב: על עיסקי ריבה.	ר' יהודה אומר: הכריזו בסדום ואמרו: כל מי שהוא מחזיק ידו בפת לחם לעני לגר ולאביון ישרף באש, פליטת בתו של לוט הייתה נשואה לאחד מגדולי סדום וראתה עני אחד מדוקדק ברחוב העיר ועגמה נפשה עליו, מה הייתה עושה? בכל יום כשהייתה יוצאת לשאוב מים, הייתה נותנת בכד שלה מכל מזון ביתה ומכלכלת אותו העני, אמרו אנשי סדום: העני הזה מאין הוא חי? עד שידעו הדבר והוציאו אותה להישרף, אמרה: אלוהי עולם, עשה משפטי ודיני מאנשי סדום, ועלתה זעקתה לפני כסא הכבוד. אמר הקב"ה: ארדה נא ואראה הכצקתה הבאה אלי' אם כצקת הנערה הזאת עשו אנשי סדום אהפוך יסודותיה שלה למעלה ופניה למטה, שני 'הכצקתה' - הכצקתם אין כתיב אלא 'הכצקתה'.

ח. אגדת בראשית פרק כה

ואילו היה הקב"ה דן כמעשיהן היו בנות לוט ראויים לישרף באש, אלא אין הקב"ה דן אלא מחשבות שחשבו ואמרו אבינו זקן ואיש וגו' (בר"ר יט, לא). משל לכהן שהיה לו שדה, זרעה אריס ולא עשתה השדה, כיון שראה ביקש זרעו ולא מצא, מה עשה האריס הלך וזרע תרומה ועשתה השדה, בא להכניס לאוצר, אמר לו הכהן: זרע לא היה לנו ואלו מנין, אמר לו: ראיתי שאין זרע לזרוע ונטלתי תרומה וזרעתי וקצרת, אמר לו הכהן: אסור מה שעשית ומפני שראית שאין זרע עשית הדבר הזה, אלא לא תכניסם לאוצר. כך ראו בנות לוט שאין אדם באותן המקומות, ולא עוד אלא שהיו סבורות שאין ברייה בעולם, שאמרו נהפך העולם כשם שנהפכה סדום וחברותיה, שנאמר: ואיש אין בארץ וגו' לכה נשקה וגו' (בראשית יט, לא-לב), זרעו זרע תרומה. אמר הקב"ה: אילו כמעשיכן הייתי דן הייתם חייבין שריפה, אלא שנתכוונתם לבנין העולם, אלא לא תכניסום לאוצר - לא יבא עמוני וגו' (דב' כג, ד), מיד אמר אברהם: ועם נעלמים לא אבוא - אין לי עסק עמהם, עם מי שכתוב בהן: לא יבא עמוני ומואבי.